

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЦІНОВИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

***ХАЧАТУРЯН Б.О., ЗДОБУВАЧ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Підприємство постійно знаходиться у відповідних умовах конкуренції на ринку, яка обумовлена присутністю існуючих товаровиробників, бар'єрами входу та виходу з ринку, рівнем державного регулювання, динамікою зміни параметрів ринку тощо. Для забезпечення успіху в конкурентній боротьбі підприємство повинно або мати більш привабливу ціну, або переважати у якості продукції. Також існують конкурентні переваги фокусування, що передбачає орієнтацію на вузький сегмент ринку. Зазначені конкурентні переваги традиційно є більш привабливими для окремих товарів на визначених ринках. В разі високого рівня спеціалізації найчастіше мова йде про «лідерство у витратах». В класичному розумінні монополістичної конкуренції споживачі часто надають перевагу виробникам із особливими якостями своєї продукції. В будь-якому разі, конкурентоспроможність продукції залежить від двох головних чинників: якості та ціни, де обидві безпосередньо залежать від рівня понесених витрат на створення відповідної доданої вартості. Таким чином, для обґрунтування шляхів забезпечення цінових конкурентних переваг першочерговим є розробка ефективних заходів управління витратами підприємства.

Дослідженнями в галузі управління витрат займалися такі провідні дослідники як: А. Бачурина, Н. Гаркуша, М. Грещак, С. Голов, В. Гордієнко, І. Давидович, Н. Калиновська, С. Ковтун, О. Коцоба, Ю. Кравчук, О. Крушельницька, А. Мирзабеков, Р. Мозговий, Т. Мудра, Т. Остапенко, А. Пилипенко, С. Савлук, Н. Ткачук, А. Турило, Л. Христенко, Л. Чернобай, Г. Фандель, А. Ясінська [1-5].

Незважаючи на існування чисельних наукових доробок, питання розробки методології управління витратами поряд із методичним та практичним інструментарієм залишається недостатньо розвинутим.

Витрати виникають в ході поточної діяльності підприємства і мають ряд класифікаційних ознак, підходів до управління та методів обліку. Зараз виокремлюють управлінський облік, податковий та бухгалтерський. В рамках кожного з них витрати калькуляція відповідним чином в рамках існуючих нормативних вимог,

зафіксованих в стандартах бухгалтерського обліку, законах, кодексах та підзаконних актах. В найбільшій мірі цілям економічного аналізу відповідає управлінський облік. Більшість витрат підприємства пов'язана із відповідними факторами виробництва. Якщо мова йде про матеріалу міське виробництво то відповідно підприємство найбільшу частку витрат несе для отримання матеріалів, сировини та напівфабрикатів. Енергоємні виробництва витрачають найбільшу питому вагу коштів на сплату спожитих енергоресурсів. Відповідно ситуація стосується і інших видів витрат. Крім того підприємство здійснює управлінську діяльність, яка передбачає виконання належних функцій, утримання відповідних підрозділів, служб тощо. Ці витрати калькулюються окремо від виробничих та загально-організаційних. Крім того підприємство здійснює крім операційної, фінансову та інвестиційну діяльність, які також генерують відповідні витрати, що безпосередньо впливає на обсяг отриманого прибутку підприємством. Найбільш важливим в розгляді управління витратами є диференціація підходів, що передбачає управління собівартістю та управління витратами на рівні всього підприємства. Собівартість стосується кожного окремого виду продукції, який виробляється, а витрати підприємства відносяться до всієї системи. Ціком зрозуміло, що ці два підходи взаємопов'язані: загальновиробничі, адміністративні, витрати на збут та інші операційні переносяться відповідним чином на собівартість кожної одиниці продукції, але в залежності від конкурентної ситуації на ринку ціна коливається не лише відносно фактичної собівартості, але й у відповідності до потреб та купівельної спроможності споживачів. Таким чином, собівартість є об'єктивною категорією, яка формується під впливом чинників витрат матеріалів, виробничих процесів, характеру технології, чисельності та рівня кваліфікації персоналу та інших. А ціна виступає частково суб'єктивною категорією, адже вона встановлюється підприємством на основі об'єктивного отриманого рівня собівартості та у відповідності до очікуваних прогнозів відносно отримання потенційного прибутку, який разом із собівартістю і складає ціну продукції. Це обумовлює взаємозв'язок між управлінням витратами та забезпечення цінових конкурентних переваг. Підприємство зацікавлене максимально можливому зниженні витрат, що може сприяти зменшенню ціни для збільшення обсягу реалізації для освоєння нових ринків або розширення існуючих. З іншого боку, як ми бачимо на прикладі провідних світових корпорацій, успіху досягають ті, які вкладають значні кошти в здійснення наукової діяльності, придбання об'єктів

інтелектуальної власності, створення власних внутрішніх соціальних мереж для поширення знань – тобто дії, направлені на створення внутрішніх ключових компетентностей підприємства, які дозволяють генерувати інновації, направлені як на покращення якості продукції, так і на зниження їх собівартості. Тож має місце зростання обсягу витрат, яке в результаті сприяє їх зниженню. Подібна ситуація стосується й окремих проєктів. Підприємство вкладає капітальні кошти для запуску будь-якого проєкту з метою отримання прибутку від його використання. Враховуючи фактор часу та інфляційні очікування в рамках теорії вартості грошей у часі при розрахунку обсягу чистого дисконтованого доходу саме врахування капітальних вкладень та майбутніх грошових потоків дозволяє оцінити доцільність витрат на реалізацію і прийняти належне управлінське рішення щодо впровадження або відмови від даного проєкту.

Складність об'єкту дослідження полягає не лише у пошуку найкращих методів управління витратами, але й в уточненні безпосередньо об'єкту їх виникнення. Фактично витрати відображають результати протікання виробничих та управлінських процесів на підприємстві. І відповідно управління витратами має бути направлено саме на процеси, а не на витрати як відповідні атрибути цих процесів. Якщо підприємство має організаційну структуру, яка не відповідає поточним потребам діяльності, і відповідно генерує великий обсяг витрат, необхідність зміни даної структури для їх скорочення є важливим завданням управління витратами. З іншого боку існування таких відділів як контроль якості й життєво важливим для підприємства і витрати, пов'язані із його існуванням, є обґрунтованими та доцільними. З іншого боку, це не означає, що ці витрати не мають підпадати під облік, аналіз та управління в цілому.

Таким чином, на основі проведеного аналізу «управління витратами» варто розуміти як економічну категорію в контексті забезпечення цінних конкурентних переваг як впливу на виробничі та управлінські процеси, які мають місце в системі діяльності підприємства, що являє собою сукупність методологічного та методичного інструментарію, представленого принципами, функціями, законами, закономірностями та методами для зміни структури витрат та поведінки персоналу як результату зміни умов виробничо-господарської діяльності підприємства. Подальші дослідження автора направлені на поглиблення існуючої класифікації витрат діяльності підприємства.

Література.

1. Гаркуша Н. М. Концептуальні основи процесу управління витратами підприємства / Н. М. Гаркуша // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2014. – № 1. – С. 51-64.
2. Грещак М. Г. Управління витратами : навч. посібник / М. Г. Грещак, О. С. Коцюба, В. М. Гордієнко. – К. : КНЕУ, 2008. – 264 с.
3. Давидович І. Є. Управління витратами: навч. посібн. / І. Є. Давидович. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
4. Ковтун С. Управление затратами / С. Ковтун, Н. Ткачук, С. Савлук. – Харьков : Изд. дом «Фактор», 2008. 272 с.
5. Остапенко Т. М. «Економічна сутність управління витратами» / Т. М. Остапенко // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. – 2013. – № 2. – С. 85-91.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКУ

***ЦИБА А.Д., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ***

На даний момент фінансовий ринок України та реальний сектор знаходяться в критичному стані: національна валюта впала в ціні і якщо порівнювати реальний дохід населення з рівнем інфляції, то він значно зменшився. З огляду на негативні тенденції, необхідно використовувати наявні ресурси як можна більш ефективно, що сприятиме скороченню витрат, підвищенню фінансової стійкості та конкурентоспроможності як окремої фінансової установи, так і фінансового ринку в цілому.

Концепція визначення сутності фінансової стабільності має багато формулювань: одна категорія авторів вважає, що фінансова стабільність визначається структурою капіталу, інша - що суть стабільності полягає в забезпеченні достатнього обсягу та раціональної структури активів. Ще одним аспектом дослідження фінансової стійкості є аналіз конкурентоспроможності. Так, автори [1-3] зазначають, що фінансова стабільність – це гарантована платоспроможність суб'єкта господарювання, що забезпечується ефективним формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів. Альтернативна концепція забезпечення фінансової

* Науковий керівник – Пустовгар С.А., к.е.н., ст. викладач